

Balet Národního divadla uvádí

AMERIKANA III

SEE AMERICA!

THEME AND VARIATIONS

Choreografie: George Balanchine
Hudba: Petr Iljič Čajkovskij
Scéna a kostýmy: Roman Šolc
Světelný design: Daniel Tesař
Nastudování: Victoria Simon
Baletní mistři: Veronika Iblová, Jiří Horák
Dirigent: David Švec
Hraje orchestr Státní opery

IN THE MIDDLE SOMEWHAT ELEVATED

Choreografie: William Forsythe
Hudba: Thom Willems
Scéna, kostýmy a světla: William Forsythe
Kostýmní asistent: Dorothee Merg
Technický asistent: Dietrich Krüger, Daniel Tesař
Nastudování: Jodie Gates
Baletní mistři: Tereza Podařilová, Radek Vrátil

FANCY FREE

Choreografie: Jerome Robbins
Hudba: Leonard Bernstein
Scéna: Oliver Smith
Kostýmy: Kermit Love
Světla: Ronald Bates
Asistenti světelného designu: Perry Silvey, Daniel Tesař
Nastudování: Jean-Pierre Frohlich, Bart Cook
Baletní mistři: Nelly Danko, Alexej Afanassiev
Dirigent: David Švec
Hraje orchestr Státní opery

**Česká premiéra 25. 10. 2012 ve Státní opeře
2. premiéra: 26. 10. 2012 ve Státní opeře**

**Tančí sólisté a soubor Baletu Národního divadla.
Hraje orchestr Státní opery.**

Již po třetí v historii se představí divákům komponovaný večer z choreografií americké provenience.

George Balanchine, Jerome Robbins a William Forsythe představují zvláštní sourodou trojici osobností, která vytvořila vskutku nezapomenutelný baletní styl.

Baletní večer *Amerikana III* je doslova souhvězdím tří tvůrců, po jejichž nesmazatelné stopě kráčejí všechny další generace špičkových choreografů stavějících na principech klasického baletu. Tuto jedinečnou taneční techniku dokázali proměnit do fantastických forem, které budí úžas v divácích a inspiraci v následovnících.

Jde o prestižní tituly, zajímavé jak pro znalce baletu, tak pro širokou veřejnost. Jak z přehledu jednotlivých částí vyplývá, divák zhlédne tvorbu „americké choreografické klasiky“ a zaposlouchá se do atraktivních tónů a zvuků význačných hudebních skladatelů.

George Balanchine byl geniálním novátorem. Transformoval klasický balet do tzv. neoklasiky, někdy také nazývané americký balet. Vtiskl baletním pozicím, pózám a technice nový význam, opírající se o estetiku klasického tance, která je „šik“ a jejíž styl vyjadřuje přirozený půvab a kouzlo tělesných a pohybových proporcí a linií. Zvláštní význam má v Balanchinově choreografické tvorbě muzikalita. Ta je považována za „geniální“ díky své perfektní symbióze právě s baletním pohybem. G. Balanchine založil nejvýznamnější školu klasického baletu a společně s J. Robbinsem zformovali také legendární soubor *New York City Ballet*. Ve své době znamenala tvorba a působení obou tvůrců a institucí převratnou inovaci a naprosto moderní pojetí klasického baletu. Toto pojetí však zpočátku nemělo bezvýhradně kladný ohlas. Velmi brzy se však dočkali uznání, které bylo možné v dějinách klasického baletu 20. stol. srovnat jen s M. Petipou a s jeho nepřekonatelnou podobou známých baletů P. I. Čajkovského. Specifickou tvář Balanchinových baletů tvořily podivuhodné abstraktní kompozice, které dělaly balet srozumitelnější, přirozenější a nesmírně bohatý ve smyslu vyjádření emocí bez manýry popisnosti. Balanchinovy balety měly schopnost přenášet na diváky svůj oduševnělý náboj, mohly být ale také atraktivní podívanou na nekonečné řady strhujících variant tanečních sekvencí a virtuózních interpretačních výkonů. Mezi nejvýznamnější tituly patří bezesporu *Apollon, vůdce múz, Marnotratný syn, Jewels, Divertimento No. 15, Themes and Variations, Concerto Barocco* a více než stovka dalších baletních titulů. Na odkaz Balanchina jako na východisko své tvorby se dovolávali další slavní choreografové, např. J. Cranko, J. Neumeier, W. Forsythe, J. Kylián a další.

Jerome Robbins je zřejmě nejznámější choreografickou osobností 20. stol. pro svou neopakovatelnou originalitu vycházející ze širokého záběru jeho talentu. Různorodost, brilance, lyrická úchvatnost a smysl pro humor jsou úžas budící znaky, kterými dokázal velmi významně popularizovat baletní umění. Robbinsův choreografický rukopis a pojetí začaly poprvé bořit hranici mezi kamenným divadlem a filmem, vážným a „komerčním“ uměním a zavedly jednotu pro jeden bezvýhradný požadavek na precizní profesionální umělecký výkon. Samozřejmě nejčastěji jeho jméno spojujeme s nesmrtelnou *West Side Story*, za jejíž choreografii a spolurežii v pozdější filmové verzi obdržel prestižního

filmového Oscara. Populární je také *Šumař na střeše* a mnoho dalších muzikálů, např. *Billion Dollar Baby*, *Petr Pan*, *Gypsy* a další. Jeho balety způsobovaly na scénách kamenných divadel doslova senzací, např. *Fancy Free* z roku 1944, ale také pozdější tvorba, která je dodnes uváděna na nejprestižnějších světových scénách, např. *Cage, I am Old Fashioned*, *Dances at the Gathering*, *Glass Pieces*, *Faunovo odpoledne*, *Svatby* a mnoho dalších. Robbins jistě patří k nejznámějším osobnostem amerického divadla a jeho neobyčejně úspěšná kariéra měla obrovský vliv na vývoj tanečního umění. Robbins byl také bezesporu průkopníkem pozdější, dynamicky se rozvíjející tzv. multimediální tvorby.

William Forsythe je neobyčejnou osobností s nezaměnitelným stylem. V tomto stylu totiž vytvořil a rozvinul fascinující choreografickou tvorbu založenou na svérázných konceptuálních vzorcích, spojujících klasickou baletní techniku (převážně na špičkách) s prvky mnoha trendů současného umění a myšlení. V jeho baletech se podivuhodně kumulují například mluvené slovo, video, sochy, elektronické zvuky nebo zesílené hlasy vycházející přímo z tančících interpretů. V jeho neskutečně kreativním projevu poznáváme nejen vlivy americké klasiky (G. Balanchina), ale také ideu prostorově-pohybových vztahů (R. Labana). Forsythovo působení v německém Frankfurtu bylo převratné a jeho styl je jedním z nejvyhledávanějších na světě. Jasně, srozumitelné a jakoby ostře vybroušené baletní sekvence a pohybovou strukturu staví a kombinuje v naprosto nečekaných dávkách a na hranici fyzikálních zákonitostí těla. Využívá brilantní a efektní prvky klasického tance, kterým dodává odlišnou dynamiku, koordinaci, směry, opozice v těle a odklony z osy. Vyvolává v divákovi zcela jedinečné napětí a pocity, které obklopují atmosféru v celém prostředí, kde se jeho balety uvádějí. Nejznámější díly jsou bezesporu *In the Middle Somewhat Elevated*, *The Loss of Small Detail*, *New Sleep*, *Steptext*, *Figure of the Enemy*, *Firsttext* a mnoho dalších.

Přejeme Vám nejen okouzlení a fascinaci, ale nabízíme také srovnání jedinečných choreografických kompozic s pozoruhodnými interpretačními výkony, které posouvají krásu klasického baletu daleko do budoucnosti a nesmrtelnosti.

Helena Bartlová
P.R. Baletu Národního divadla
Anenské nám. 2, Praha 1
Tel: +420 224 902 527
Mobile: +420 737 205 899
E-mail: h.bartlova@narodni-divadlo.cz
www.narodni-divadlo.cz